

Financieel Jaarverslag 2016

8 maart 2017
Stichting CJG Rijnmond
Westblaak 171
3012 KJ Rotterdam

Inhoud

1 Verslag van het bestuur

Voorwoord	7
1.1 Over CJG Rijnmond	8
1.2 Governance	10
1.3 Organogram	11
1.4 Kerngetallen	12
1.5 Resultaten	13
1.6 Personeel en Organisatie	15
1.7 Continuïteit	16
1.8 Verslag van de Raad van Toezicht	19

2 Jaarrekening

2.1 Balans 31-12-2016 vóór resultaatbestemming	22
2.2 Staat van baten en lasten 2016	24
2.3 Kasstroomoverzicht 2016	25
2.4 Toelichting staat van baten en lasten	26

3 Overige gegevens

3.1 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	36
3.2 Gebeurtenissen na balansdatum	40

1

Verslag van het bestuur

Voorwoord

CJG Rijnmond heeft een goed jaar achter de rug. Naast het optimaal uitvoeren van de preventieve basistaken jeugdgezondheidszorg (JGZ) is veel aandacht besteed aan de ontwikkeling en innovatie van onze toekomstige dienstverlening. Onze doelstelling hierbij is om nog beter aan te sluiten op de (lokale) behoeften van ouders en jeugdigen. Ondanks de beperkt beschikbare ontwikkelgelden zijn er wederom mooie stappen gezet in het verbeteren van onze dienstverlening en het efficiënter organiseren van de ondersteunende processen. Door een intensievere samenwerking met ketenpartners krijgt CJG Rijnmond de kinderen in zijn werkgebied steeds beter 'in beeld'. Een mooie ontwikkeling, geheel in lijn met de missie en visie van CJG Rijnmond.

Het jaar 2016 is gestart met een zogenaamde nul-begroting, zonder compensatie van de werkelijke kostenontwikkeling. Hierdoor moest CJG Rijnmond noodgedwongen bezuinigen op de overheadkosten. Mede door deze situatie is ingezet op een cao-akkoord waarbij behoud van werkgelegenheid voorop stond. In het eerste kwartaal is een akkoord bereikt met de vakbonden waarbij de stijging van personele kosten in 2016 minimaal is. Door deze beperking van de salarislasten en de gerealiseerde verlaging van overheadkosten is het boekjaar afgesloten met een nagenoeg neutraal resultaat van afgerond € 21.000 positief (nettomarge 0,05%).

Naast de uitvoering van de consulten is binnen de kaders van het basispakket JGZ een succesvolle, eerste stap gezet in de ontwikkeling van de beleid- en adviestaak waarbij per individuele gemeente de gezondheid van kinderen op diverse sociaal-medische aspecten in kaart wordt gebracht. Het afgelopen jaar is tevens geïnvesteerd in nieuwe vormen van dienstverlening zoals een online *Puberchallenge* voor opvoeders, de invoering van de digitale vragenlijst *Jij en je gezondheid* om de ontwikkeling van adolescenten beter in kaart te brengen, en de realisatie van het CJG Ouderportaal. Via dit e-portaal kunnen ouders van kinderen van 0 tot 4 jaar dossiergegevens raadplegen en afspraken verzetten. Deze online diensten worden komend jaar verder ontwikkeld voor de gehele doelgroep 0 tot 18 jaar.

Voor een uitgebreide toelichting op onze maatschappelijke resultaten, kerncijfers en de ontwikkeling van onze dienstverlening, wordt verwezen naar het online jaarverslag 2016 dat via de website van CJG Rijnmond te benaderen is. In het voorliggend financieel verslag is nader verantwoording afgelegd over de resultaten en de besteding van middelen in relatie tot de ontvangen subsidiegelden.

Maart 2017

Raad van Bestuur,
Hans Butselaar en Pieter Stenger

1.1 Over CJG Rijnmond

Doel en activiteiten

Stichting CJG Rijnmond bestaat sinds 1 januari 2010 en is statutair gevestigd in Rotterdam.

CJG Rijnmond is een organisatie zonder winstdoelstelling en verricht in betrokken gemeenten in de regio Rijnmond activiteiten op het gebied van jeugdgezondheidszorg (JGZ). De stichting geeft uitvoering aan de wettelijke basistaken jeugdgezondheidszorg en het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) met als doel om de gezondheid en veiligheid van onze jeugd te bevorderen.

In opdracht van gemeenten biedt CJG Rijnmond preventieve gezondheidszorg aan ten behoeve van jeugdigen van 0 tot 18 jaar. Door reguliere contactmomenten met jeugdigen en ouders en contacten met ketenpartners wordt de lichamelijke, psychosociale en cognitieve ontwikkeling van jeugdigen gevolgd. Op deze wijze worden mogelijke gezondheidsbedreigingen vroegtijdig gesignaleerd en kan tijdig passende ondersteuning worden ingezet. In het verlengde van de basistaken JGZ wordt per individuele gemeente een aanvullend aanbod vormgegeven en afgestemd op de lokale behoefte. In dezelfde gemeenten wordt, in opdracht van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) het RVP uitgevoerd. CJG Rijnmond vaccineert kinderen tegen een aantal veel voorkomende infectieziekten en voert de hielprikscreening uit, als instrument voor het opsporen van een aantal ernstige erfelijke aandoeningen. De uitvoering van deze activiteiten is geïntegreerd in het basispakket JGZ.

Onder de noemer Jeugd & Gezin verricht en coördineert CJG Rijnmond activiteiten die betrekking hebben op het organiseren van de best beschikbare en passende hulp in de buurt van het gezin. In 2016 bestond dit onder andere uit het inzetten van wijkteamleiders in de gemeente Rotterdam en het coördineren en het op verzoek van derden uitvoeren van consultatie en diagnostiek wanneer sprake is van meer complexe problematiek bij kinderen.

Missie

'Op tijd voor ieder kind.'

Dit vormt de essentie van ons werk. Wij zijn er voor ieder kind en zetten in op het vroegtijdig signaleren om eventuele problemen in een later stadium te voorkomen. De gezondheid en veiligheid van het kind staan altijd voorop bij ons handelen.

Visie

'In beeld en in de buurt.'

Wij hebben alle kinderen in beeld en organiseren de best beschikbare en passende hulp in de buurt van het gezin. Wij ondersteunen de opvoeders en jeugdigen om hun eigen kracht en netwerk te mobiliseren. Hiervoor zetten wij ons professionele netwerk in en volgen wij nauwlettend de maatschappelijke ontwikkelingen.

Kernwaarden

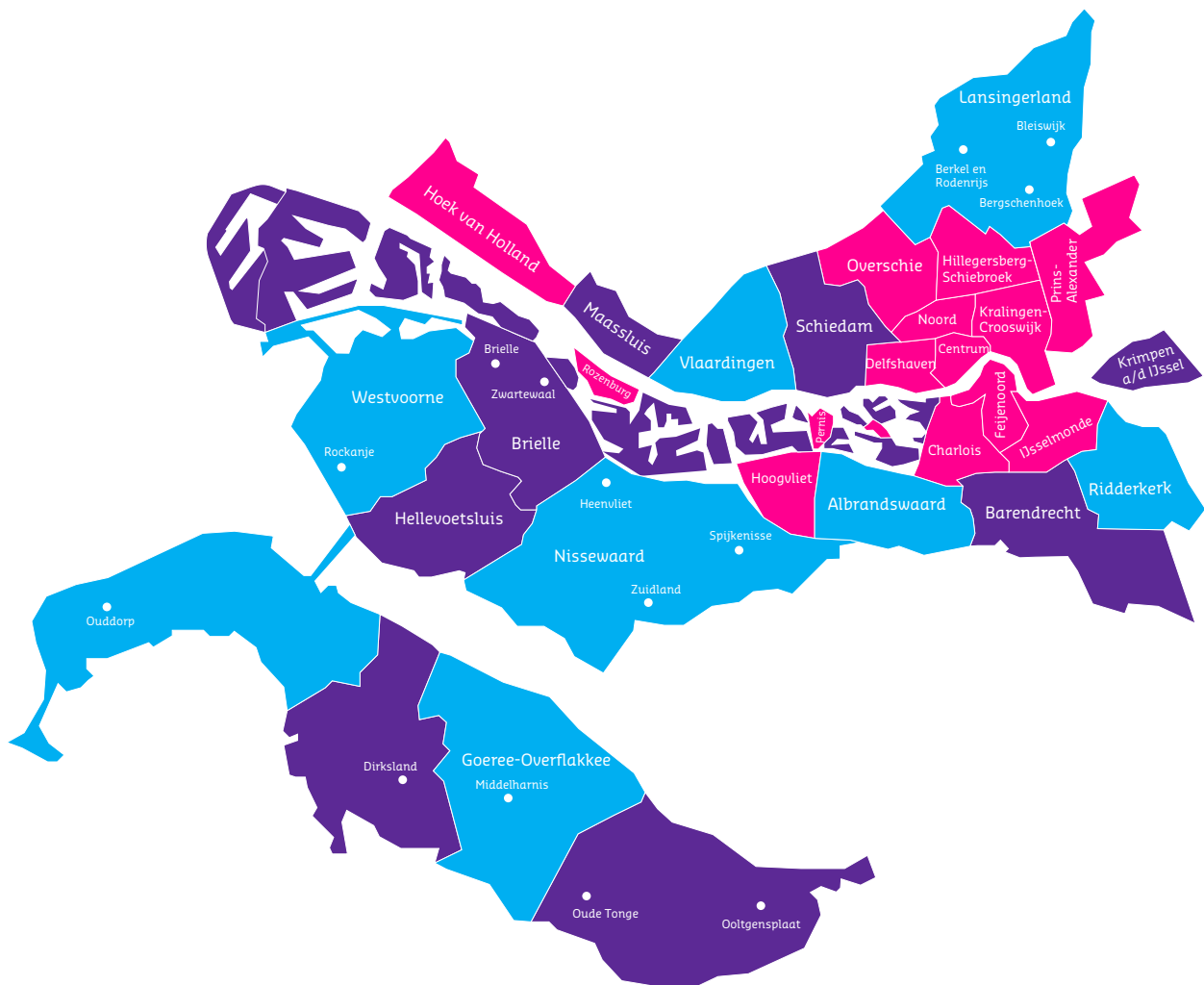
- Deskundig
- Verantwoordelijk
- Transparant
- Samenwerken
- Innovatief

In aansluiting op de visie en als inspiratiebron voor de wijze waarop CJG Rijnmond zich wil profileren zijn gedragsregels geadopteerd die kenmerkend zijn voor de bedrijfscultuur. Deze kernwaarden richten zich niet alleen op de taak als zorgverlener, maar hebben ook betrekking op de intercollegiale werkwijze die wordt voorgestaan.

Verzorgingsgebied

CJG Rijnmond heeft in 2016 activiteiten uitgevoerd in de gemeenten Albrandswaard, Barendrecht, Brielle, Goeree-Overflakkee, Hellevoetsluis, Krimpen aan den IJssel, Lansingerland, Maassluis, Nissewaard, Ridderkerk, Rotterdam, Schiedam, Vlaardingen en Westvoorne.

1.2 Governance

Raad voor het Publiek Belang

Bij de oprichting van CJG Rijnmond is een Raad voor het Publiek Belang ingesteld als hoogste gezagsorgaan van de stichting. Deze raad treedt op als belangenbehartiger van alle bij de stichting aangesloten gemeenten en ziet erop toe dat het publiek belang in de aan CJG Rijnmond verstrekte dienstverleningsopdracht gewaarborgd blijft. Het aantal leden van de raad is gelijk aan het aantal betrokken gemeenten. Elke in de stichting participerende gemeente wordt in de raad vertegenwoordigd door een burgemeester of wethouder. In 2016 was Hugo de Jonge, wethouder Onderwijs, Jeugd en Zorg van de gemeente Rotterdam, voorzitter.

Raad van Toezicht

Hoewel volgens de statuten de formele benoeming van de leden van de Raad van Bestuur een taak is van de Raad voor het Publiek Belang, treedt de Raad van Toezicht op als feitelijk werkgever van de Raad van Bestuur. Deze stelt onder andere de beloning van de bestuurders vast in overeenstemming met het door de Raad voor het Publiek Belang geformuleerde beloningsbeleid. De Raad van Toezicht oefent controle uit op de algemene gang van zaken ten aanzien van de voortgang en continuïteit van de onderneming en adviseert het bestuur op beleidsmatige aspecten.

Samenstelling 2016

- Aad van Nes - voorzitter
- Martine Visser
- Chantal Gill'ard - afgetreden op eigen verzoek per oktober 2016
- Jeroen Gebben - aangetreden per september 2016
- Eric Hisgen - afgetreden wegens beëindiging tweede termijn per december 2016

Raad van Bestuur

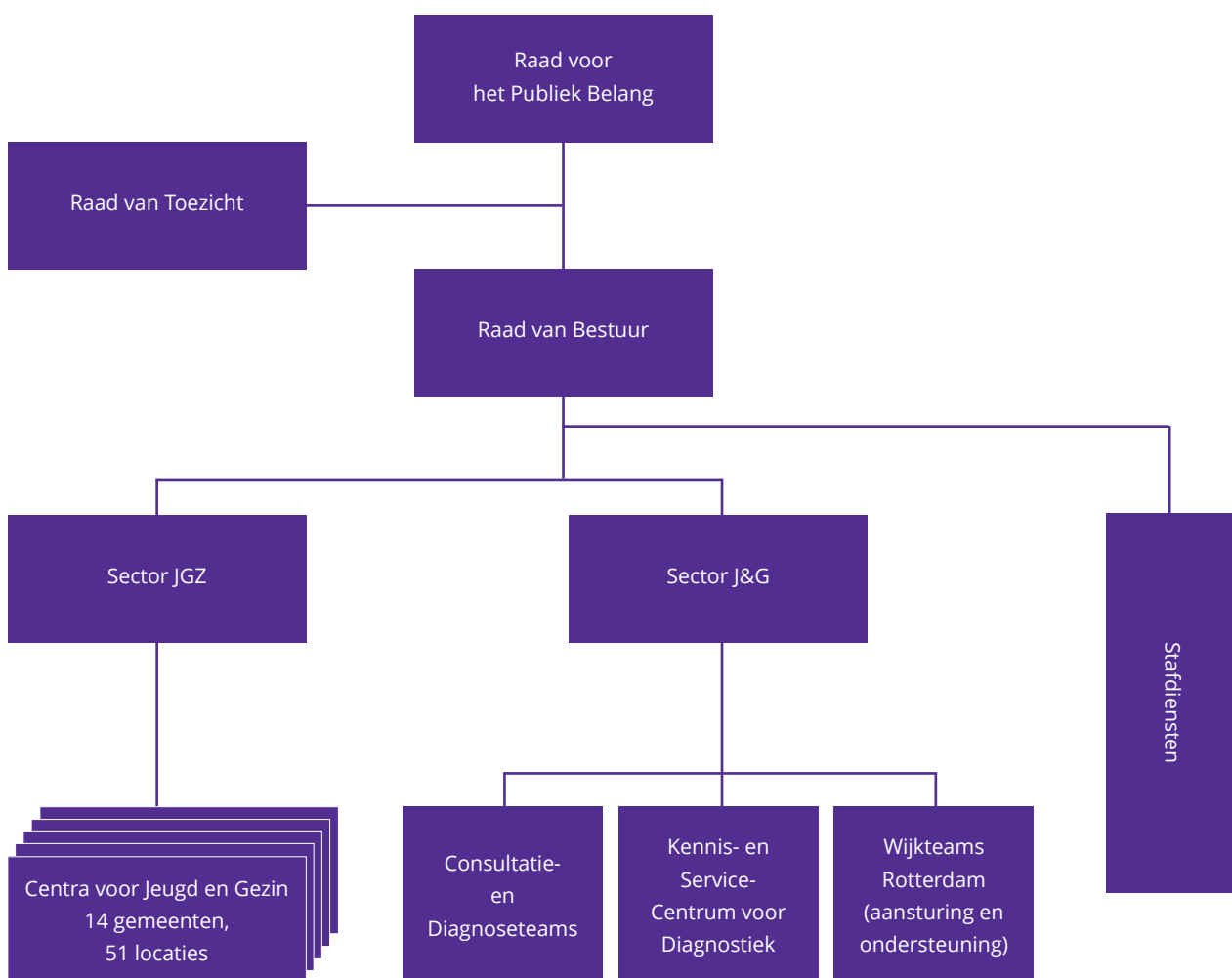
De Raad van Bestuur is eindverantwoordelijk voor en belast met het besturen van de organisatie, waaronder de kwaliteit en veiligheid van zorg, de risicobeheersing en de financiering (continuïteit) van de stichting. Bij de vervulling van deze taken richt het bestuur zich naar het belang van de samenleving en dienstverlening (maatschappelijke doelstelling),

het belang van haar medewerkers en de stichting in het algemeen. Het bestuur legt over zijn taakuitoefening periodiek verantwoording af aan de Raad van Toezicht. Minimaal viermaal per jaar informeert het bestuur de Raad voor het Publiek Belang over de ontwikkelingen en resultaten van de stichting.

Samenstelling 2016

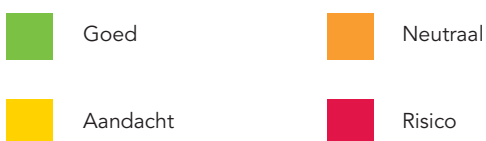
- Hans Butselaar - voorzitter
- Pieter Stenger

1.3 Organogram

1.4 Kerngetallen

	Realisatie 2016	Realisatie 2015	Begroting 2016
Klanten/afnemers			
Aantal kinderen in zorg	254.424	258.145	-
Aantal contactmomenten	284.850	289.832	-
Bereik contactmomenten 0 - 4 jaar	98,9%	98,5%	≥ 97%
Bereik contactmomenten 4 - 18 jaar	97,9%	98,0%	≥ 95%
Tijdigheid geplande consulten	94,2%	91,5%	≥ 95%
No-show	10,5%	9,8%	≤ 9%
KTO-score opvoeders en jongeren	-	7,3	≥ 7,3
KTO-score stakeholders	7,1	-	Nulmeting
Interne bedrijfsvoering			
Gemiddelde bezetting in fte	547	540	551
Gemiddeld aantal medewerkers	730	731	746
Personeel: % overhead/totaal	14,5%	14,1%	≤ 15%
Ziekteverzuim totaal %	5,1%	4,7%	≤ 5,8%
langdurig verzuim %	3,3%	3,1%	≤ 3,5%
Financiën (euro x 1.000)			
Resultaat	21	325	5
Liquiditeit; quick ratio	1,1	1,0	0,9
Solvabiliteit; EV/TV	16,8%	17,3%	17,9%
Omzet per fte (vast)	87	87	87

1.5 Resultaten

Bereik

CJG Rijnmond nodigt kinderen uit op vaste contactmomenten om de lichamelijke en psychisch-sociale ontwikkelingen van ieder kind te kunnen volgen. Deze contactmomenten vinden plaats op belangrijke leeftijden in de ontwikkeling van het kind. CJG Rijnmond is in 2016 in staat geweest het hoge bereik van kinderen op deze leeftijden van voorgaande jaren te continueren. Het blijft een uitdaging om ook bijzondere doelgroepen, zoals kinderen die thuisonderwijs volgen, in beeld te houden.

Tijdigheid van zorg

Omdat de vaste contactmomenten worden aangeboden op belangrijke momenten in de ontwikkeling van het kind is het van belang deze consulten op het juiste moment te plannen en uit te voeren. Eventuele problematiek kan zo vroegtijdig worden gesignaleerd waarna de juiste ondersteuning kan worden ingezet. Dit aspect is afgelopen jaar breed onder de aandacht gebracht in de organisatie en er zijn functionaliteiten ontwikkeld in het Digitaal Dossier JGZ om deze tijdigheid van zorg te waarborgen. Het resultaat is dat het aantal consulten dat gepland is binnen de bandbreedtes van de optimale leeftijd voor het consult, is toegenomen van 91,5% naar 94,2%.

No-show

Het aantal consulten waarbij klanten zonder berichtgeving niet verschijnen is, in tegenstelling tot voorgaande jaren, licht toegenomen. Dit is vooral gerelateerd aan het JGZ-aanbod in de bovenbouw van het basisonderwijs. Door een meer individuele benadering is het bereik bij deze doelgroep weliswaar toegenomen maar betekent deze methode anderzijds een toename van no show. De no show bij andere doelgroepen is nagenoeg gelijk gebleven. Komend jaar zal het terugdringen van no show in met name het basisonderwijs veel aandacht krijgen.

Klanttevredenheid

CJG Rijnmond wil structureel inzicht hebben in de beleving van ouders als zij in contact komen met het CJG. In 2016 zijn voorbereidende stappen gezet om continue klantmeting in

de organisatie te implementeren. Dat houdt in dat klanten actief digitaal worden benaderd na een contact met onze organisatie en navraag wordt gedaan naar de tevredenheid van de klant en eventuele verbeterpunten. Begin 2017 wordt gestart met de eerste fase van het klanttevredenheids-onderzoek.

Ook onder haar stakeholders (gemeenten, welzijn, zorg, onderwijs) voert CJG Rijnmond onderzoek uit naar de tevredenheid. Uit de resultaten blijkt dat stakeholders CJG Rijnmond ervaren als een toegankelijke en gelijkwaardige partner met maatschappelijke meerwaarde. Op het gebied van haar coördinerende rol en het outreachend werkend is er anderzijds ruimte voor verbetering. CJG Rijnmond erkent de aanbevelingen uit het rapport en constateert dat het op veel gebieden al nadenkt en experimenteert met een andere werkwijze om haar maatschappelijke meerwaarde te bestendigen.

Vaccinaties

Het realiseren van een hoge vaccinatiegraad heeft als doel 'groepsimmunitet' te creëren en te behouden, waardoor veel voorkomende infectieziekten geen kans krijgen zich te verspreiden. Des te meer mensen in een populatie zijn ingeënt, hoe beter ook de kwetsbare mensen in die groep, bijvoorbeeld baby's die nog te jong zijn om te vaccineren, zijn beschermd. CJG Rijnmond heeft in 2016 veel tijd geïnvesteerd in het goed informeren van klanten over het RVP, vanwege de negatieve landelijke publiciteit die het RVP heeft gekregen.

De door het RIVM in 2016 gepubliceerde vaccinatiepercentages voor alle vaccinaties in het verzorgingsgebied van CJG Rijnmond liggen ruim boven de 90%. Voor zuigelingen ligt het percentage zelfs boven de 95%. De doelstelling van het Global Vaccine Action Plan van de World Health Organization (WHO) om te komen tot een nationale vaccinatiegraad van minimaal 90% voor alle vaccinaties, wordt daarmee ruimschoots gehaald. De lichte daling van de DTP- en BMR-vaccinatiegraad voor schoolkinderen blijft een aandachtspunt. De vaccinatiegraad blijft achter bij de gewenste WHO-norm van 95%, die noodzakelijk wordt geacht voor de eliminatie van mazelen. Ook de deelname

aan de HPV-vaccinatie tegen baarmoederhalskanker wijkt af: van de meisjes geboren in 2001 is 57,3% volledig gevaccineerd tegen HPV. Hiermee blijft de vaccinatiegraad nog achter bij het landelijk gemiddelde van 61%, maar nam de deelname wel met 2,5% toe.

Vluchtelingen

Alhoewel binnen het basispakket JGZ rekening was gehouden met een bepaald volume extra contactmomenten ten behoeve van nieuwkomers (statushouders), is de impact van de hoge toestroom van vluchtelingen naar Nederland op de dienstverlening van CJG Rijnmond merkbaar geweest. Niet alleen is door de toestroom van vluchtelingen de omvang van het aantal nieuwkomers toegenomen, ook het type aanbod waaraan behoefte is, is anders van aard. Naast de extra contactmomenten voor nieuwkomers waarbij onderzoek wordt gedaan naar de vaccinatiestatus en eventuele risico's in de ontwikkeling van de jeugdige, is er ook meer behoefte gebleken aan specifieke voorlichting en opvoedondersteuning voor deze kwetsbare doelgroep.

Naast het aanbieden van JGZ aan statushouders verzorgt CJG Rijnmond ook een specifiek aanbod ten behoeve van asielzoekers, die niet over een verblijfsvergunning beschikken. In de aanvullende opvanglocatie De Stuw in Krimpen aan den IJssel en in de tijdelijke opvanglocatie Beverwaard in Rotterdam heeft CJG Rijnmond JGZ-diensten verleend met een speciaal hiervoor geformeerd team.

Kwaliteit

CJG Rijnmond is sinds 2012 HKZ gecertificeerd. Medio 2016 heeft de certificerende instelling KIWA bij CJG Rijnmond de jaarlijkse audit uitgevoerd om de organisatie te toetsen aan de voor HKZ-certificering vereiste normen. De auditor sprak veel waardering uit voor de prettige en open gesprekken met deskundige professionals, de professionaliteit in de bedrijfsvoering en de innovatieve ontwikkelingen. Het HKZ-certificaat is zonder bemerkingen verlengd tot de volgende audit in 2017.

Thematisch toezicht IGZ

De Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) is onderdeel van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en verzorgt het overheidstoezicht op kwaliteit, veiligheid en toegankelijkheid van de gezondheidszorg. Begin dit jaar is door IGZ een groot aantal instellingen getoetst, waaronder gemeentelijke gezondheidsdiensten (GGD'en) en thuiszorg- en JGZ-instellingen. Ook CJG Rijnmond is in dit kader onder de loep genomen. IGZ toetst een aantal vaste JGZ-kwaliteitsnormen en onderzoekt diverse medische- en psychosociale thema's per instelling. Bij CJG Rijnmond heeft IGZ het beleid ten aanzien van geboortezorg en rookpreventie nader onderzocht. In het bevindingenrapport van IGZ is de kwaliteit van de instelling per onderdeel beoordeeld. CJG Rijnmond heeft op alle onderzochte aspecten een positieve beoordeling gekregen.

ICT toepassing professionals

De in 2015 ingezette vernieuwing van de ICT-omgeving is in 2016 afgerond. Alle werkplekken zijn vervangen door meer flexibele werkplekken, waarmee professionals met notebooks in staat zijn ook op scholen of bij klanten thuis hun activiteiten volledig ondersteund te kunnen uitvoeren.

1.6 Personeel en Organisatie

Cao

Begin 2016 zijn CJG Rijnmond en de werknemersorganisaties Abvakabo FNV, Publieke Zaak en NU '91 tot een akkoord gekomen over een nieuwe cao. De cao is ingegaan per 1 januari 2016 en heeft een geldigheid van twee jaar. De in de voorgaande cao overeengekomen arbeidsvoorwaarden blijven behouden. Aanvullend is onder andere een werkgelegenheidsgarantie voor 2016 afgegeven en is een initiële loonsverhoging overeengekomen van 1,25% per 1 januari 2017.

Scholing

Eén van de instrumenten om de deskundigheid en vaardigheden van professionals te behouden en te vergroten is de jaarlijkse carrousel dag. Medio 2016 is deze bijeenkomst, waarop de professionals op een interactieve wijze kennis met elkaar delen, wederom een groot succes gebleken. De deelnemers waren bijzonder te spreken over de workshops, die niet alleen gericht waren op het vergaren van kennis, maar waarin vooral aandacht werd besteed aan de praktische toepassing ervan.

Verzuim

In het afgelopen jaar heeft CJG Rijnmond een ziekteverzuim gekend van gemiddeld 5,1%. Hoewel dit een lichte stijging betekent ten opzichte van het voorgaand jaar, is het verzuim in vergelijking met eerdere jaren bij CJG Rijnmond nog steeds relatief laag en in lijn met de cijfers van de branche Zorg & Welzijn. De verzuimfrequentie van medewerkers van CJG Rijnmond was gemiddeld 1,1 in 2016 en ligt daarmee iets lager dan in 2015. Een zorg is het toenemende verzuim in het laatste kwartaal. Naast de gebruikelijke toename van het kort verzuim is in deze periode namelijk ook het langdurig verzuim toegenomen. Mede door te investeren op duurzame inzetbaarheid tracht CJG Rijnmond het langdurig verzuim zoveel mogelijk te beperken.

1.7 Continuïteit

1.7.1 Begroting 2017

staat van baten en lasten	Begroting 2017	Begroting 2016
Baten		
Productsubsidies	41.756.800	44.609.200
Overige subsidies	917.900	693.000
Vergoedingen RIVM	2.201.300	2.179.600
Overige opbrengsten	738.300	703.800
Totaal bedrijfsopbrengsten	45.614.300	48.185.600
Lasten		
Salarissen	25.636.200	27.810.500
Sociale lasten	4.178.800	4.269.400
Pensioenpremies	2.470.900	2.756.000
Overige personeelskosten	1.819.700	1.632.500
Extern personeel	784.700	727.200
Afschrijvingen	695.000	1.076.100
Huisvesting	5.445.000	5.383.500
Automatisering	2.725.900	2.764.000
Overige kosten	1.834.400	1.763.600
Totaal bedrijfslasten	45.590.600	48.182.800
Financiële baten en lasten	5.000	2.500
Resultaat boekjaar	28.700	5.300

1.7.2 Risicomanagement

Voor het realiseren van de doelstellingen van de organisatie is het van belang risico's te identificeren en te beoordelen. In 2016 hebben zich geen significante risico's voorgedaan. Onderstaand zijn de voornaamste risico's van de organisatie weergegeven. Om deze risico's af te dekken en de continuïteit van de bedrijfsvoering te waarborgen dient de organisatie te beschikken over een bepaalde weerstandscapaciteit, afgestemd op de potentiële financiële omvang van de bedrijfsrisico's. De weerstandscapaciteit wordt gevormd door het eigen vermogen, langlopende voorzieningen en eventuele ruimte op de begroting. Om bedrijfsrisico's af te dekken is in 2012 door de Raad voor het Publiek Belang besloten het eigen vermogen van de stichting te versterken door hier rekening mee te houden in de te hanteren tarieven voor de uitvoering van JGZ. Deze systematiek zou gehandhaafd blijven tot het moment dat het eigen vermogen van de stichting op een financieel gangbaar aanvaard niveau was gekomen. Echter, de met de Raad voor het Publiek Belang in 2013 overeengekomen indexeringsystematiek voor kostprijstarieven beperkt de mogelijkheid tot het versterken van het eigen vermogen. Afgezet tegen de totale omvang van de bedrijfsrisico's is CJG Rijnmond momenteel onvoldoende geëquipeerd om zware financiële tegenvallers op te vangen.

Strategische risico's

Onvoldoende eigen vermogen

De stichting beschikt over een zeer beperkt eigen vermogen om tegenvallers in de exploitatie op te kunnen vangen. De huidige financierings- en indexeringsystematiek van de dienstverlening is niet toereikend om marktconforme kostenstijgingen op te vangen. Hierdoor worden gerealiseerde kostenverlagingen in de bedrijfsvoering en meevallers in het resultaat gebruikt om het eigen vermogen in stand te houden en is er geen ruimte om dit te versterken. Het risico is meerdere malen voorgelegd aan de Raad voor het Publiek Belang. Op basis van het huidige bestuurlijk beleid worden geen aanvullende maatregelen genomen om het eigen vermogen te laten toenemen.

Kans	middelgroot
Impact	groot
Financieel risico	€ 1.500.000

Vaardigheden personeel

De voorgenomen koers van CJG Rijnmond betekent dat het profiel van medewerkers deels aan het verschuiven is. Met name op het gebied van ICT-vaardigheden, het meer vraaggericht werken en het kunnen omgaan met meer ruimte én verantwoordelijkheden, is een richting gekozen die niet altijd even goed past bij het profiel van een deel van het personeelsbestand. De voorgenomen ontwikkeling vraagt niet alleen andere competenties maar ook veranderingen in gedrag en in de bedrijfscultuur. CJG Rijnmond besteedt in 2017 meer aandacht en geld aan het trainen en ondersteunen van de professionals en het management. Het financieel risico op dit vlak is voor de korte termijn te overzien. Ten aanzien van de kwaliteit van de dienstverlening, de interne beheersing en mogelijke personele gevolgen kan de impact op lange termijn (ook financieel) echter groot zijn.

Kans	groot
Impact	middelgroot
Financieel risico	€ 200.000

Krappe arbeidsmarkt zorgprofessionals

Het afgelopen jaar is in de arbeidsmarkt een kanteling waarneembaar in de verhouding vraag en aanbod van jeugdartsen en -verpleegkundigen. Dit vraagt meer onderscheidend vermogen om succesvol en tijdig goed personeel te werven. Ook is een tendens zichtbaar dat de jeugdartsen steeds sneller uitstromen door de toenemende vraag vanuit de zorgbranche. Als gevolg van deze ontwikkeling dreigt een personeelstekort. Om de continuïteit van zorg te borgen moet de benodigde capaciteit in dat geval met extern personeel worden aangevuld. Ter ondersteuning van de werving- en selectiefunctie zal er meer worden geïnvesteerd in arbeidsmarktcommunicatie. Het risico bestaat naast de financiële impact vooral uit de gevolgen van een eventueel personeelstekort voor de continuïteit en kwaliteit van de dienstverlening.

Kans	groot
Impact	middelgroot
Financieel risico	€ 200.000

Operationele risico's

Onzekerheid omvang subsidie

Er bestaat onzekerheid over de feitelijke subsidieverlening. Deze onzekerheid is vooral van toepassing op de opdrachten en in relatie tot de activiteiten die betrekking hebben op het organiseren van de best beschikbare en passende hulp in de buurt van het gezin. Wanneer de subsidieomvang lager blijkt dan is begroot, kunnen de kosten niet tijdig in overeenstemming worden gebracht met de beschikbare middelen en kan een dekkingstekort ontstaan. In de begroting 2017 is, als gevolg van een verwachte krimp, een afbouw voorzien van de centrale bedrijfskosten van € 400.000. CJG Rijnmond blijft voortdurend in gesprek met opdrachtgevers over toekomstige ontwikkelingen zodat tijdig kan worden geanticipeerd.

Kans	middel
Impact	middelgroot
Financieel risico	€ 500.000

Beveiliging persoonsgegevens

De laatste jaren is landelijk veel aandacht besteed aan het elektronisch uitwisselen van dossiergegevens om de zorgoverdracht zo effectief mogelijk te laten verlopen. Het Digitaal Dossier JGZ van CJG Rijnmond is eind 2016 aangesloten op het landelijk schakelpunt (LSP). Tegelijkertijd is de wetgeving op het gebied van privacy en datalekken aangescherpt; dit betekent dat CJG Rijnmond een forse investering moet plegen op de aanpassing en beveiliging van de ICT-systemen. Niet alleen op het gebied van ICT, maar ook de handelingsvaardigheid van onze professionals vraagt de komende jaren veel inzet en investeringen.

Kans	groot
Impact	middel
Financieel risico	€ 300.000

Onverwachte kostenstijgingen door overheidsmaatregelen

Overheidsmaatregelen zoals aanpassingen van de belasting- en premiedruk kunnen leiden tot kostenstijgingen. Deze worden niet automatisch gecompenseerd door een overheidsbijdrage in de arbeidskostenontwikkeling (OVA) met als gevolg dat gemeentelijke opdrachtgevers geen compensatie kunnen bieden. Dit betekent dat onvoorziene maatregelen slechts kunnen worden opgevangen met behulp van het (beperkt) eigen vermogen. Indien zich ontwikkelingen voordoen die van invloed zijn op de financiële positie van de stichting, worden mogelijke herstelmaatregelen zo spoedig mogelijk voorgelegd aan de Raad voor het Publiek Belang.

Kans	klein
Impact	middelgroot
Financieel risico	€ 500.000

Niet realiseerbare subsidievereisten

Het aantal door opdrachtgevers gestelde eisen aan subsidieverantwoordingen neemt in een aantal gevallen steeds verder toe. Doordat deze vereisten niet in verhouding staan tot het beoogde doel en de beschikbare tijd van professionals om de gevraagde informatie vast te leggen kan CJG Rijnmond mogelijk niet voldoen aan alle vereisten. Door in gesprek te gaan met opdrachtgevers wordt getracht om hierin tot een juiste balans en doelmatige subsidieverantwoording te komen.

Kans	groot
Impact	middelgroot
Financieel risico	€ 500.000

1.8 Verslag van de Raad van Toezicht

In 2016 heeft de Raad van Toezicht van CJG Rijnmond met de Raad van Bestuur vijf reguliere besprekingen gevoerd en zijn twee extra overleggen gepland, gericht op de strategische koers, de bedrijfsvoering en mogelijke risico's inzake de continuïteit van de organisatie. In een besloten vergadering is het functioneren van de Raad van Bestuur en de rolinvulling van de Raad van Toezicht geëvalueerd. Om de verbinding te behouden met hetgeen zich afspeelt binnen de organisatie is tevens de ondernemingsraad van de stichting geconsulteerd over lopende zaken. Deze ontmoetingen waren altijd constructief en open van aard.

De Raad van Toezicht heeft – samen met de Raad van Bestuur - veel aandacht voor het maatschappelijk doel van de stichting (het belang van het kind) bij de te maken strategische keuzes van de organisatie.

Ten aanzien van de interne organisatie is aan de hand van de kwartaalrapportages met het bestuur van gedachten gewisseld over onder andere personele ontwikkelingen, het bereik van ouders en kinderen, de kwaliteit van dienstverlening en de beveiliging van dossiergegevens.

Belangrijke onderwerpen die aan de orde zijn geweest:

- Strategisch beleidsplan 2017-2020
- Kwaliteit en veiligheid van zorg
- Evaluatie van een zorgincident
- Periodieke rapportages (inhoudelijk en financieel)
- Cao-akkoord 2016/2017
- Voorstel nieuw governance model
- Ontwikkelplan in samenwerking met de gemeente Rotterdam
- Vaststelling van het financieel jaarverslag 2015
- Vaststelling van de begroting 2017
- Management letter Deloitte
- Werving en voordracht nieuw lid van de Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht dankt de medewerkers van CJG Rijnmond voor hun inspanningen.

De resultaten van 2016 en plannen voor komende jaren in ogenschouw genomen ziet de Raad van Toezicht de toekomst van CJG Rijnmond met vertrouwen tegemoet.

2 Jaarrekening

2.1

Balans 31-12-2016 vóór resultaatbestemming

Activa (€)	2016	2015
Vaste activa		
<i>Immateriële vaste activa</i>		
Software	211.555	540.590
	211.555	540.590
<i>Materiële vaste activa</i>		
Verbouwingen	96.048	265.781
Inventaris	270.022	365.627
Automatisering	318.778	508.911
	684.848	1.140.319
Totaal vaste activa	896.403	1.680.909
Vlottende activa		
<i>Vorderingen en overlopende activa</i>		
Debiteuren	54.388	197.314
Personeel	33.632	48.075
Subsidies	339.098	206.830
Opbrengsten RIVM	146.262	148.602
Overige vorderingen	382.653	402.058
	956.033	1.002.879
<i>Liquide middelen</i>		
Kas	4.885	7.122
Bank	6.501.641	5.284.504
	6.506.526	5.291.626
Totaal vlottende activa	7.462.559	6.294.505
Totaal activa	8.358.962	7.975.414

Passiva (€)	2016	2015
Eigen vermogen		
Algemene reserve	1.382.773	1.057.376
Resultaat boekjaar	20.974	325.397
Totaal eigen vermogen	1.403.747	1.382.773
Voorzieningen		
Voorzieningen	399.213	317.640
Totaal voorzieningen	399.213	317.640
Kortlopende schulden		
Crediteuren	487.173	575.664
Aanspraken personeel	1.923.542	1.711.626
Loonheffing en pensioenpremie	2.033.569	1.990.588
Terug te betalen subsidies	960.638	1.340.500
Overige schulden	1.151.080	656.623
Totaal kortlopende schulden	6.556.002	6.275.001
Totaal passiva	8.358.962	7.975.414

2.2

Staat van baten en lasten 2016

(Bedragen in €)		2016	begroting	2015
Baten				
Subsidieopbrengsten	2.6.1	44.178.594	45.302.200	43.444.722
Opbrengsten RIVM	2.6.2	2.202.582	2.179.600	2.259.720
Overige opbrengsten	2.6.3	1.119.428	703.800	1.080.984
Totaal baten		47.500.604	48.185.600	46.785.426
Lasten				
Lonen en salarissen	2.6.4	27.311.231	27.810.500	26.553.454
Sociale- en pensioenlasten	2.6.5	6.915.071	7.025.400	6.705.232
Overige personeelskosten	2.6.6	1.586.567	1.632.500	1.418.080
Extern personeel	2.6.7	764.791	727.200	761.574
Afschrijvingen	2.6.8	1.015.346	1.076.100	1.213.877
Huisvestingskosten	2.6.9	5.184.809	5.383.500	5.267.732
Automatisering	2.6.10	2.789.843	2.764.000	2.726.036
Overige kosten	2.6.11	1.918.269	1.763.600	1.827.855
Totaal bedrijfslasten		47.485.927	48.182.800	46.473.840
Bedrijfsresultaat		14.677	2.800	311.586
Financiële baten en lasten	2.6.12	6.297	2.500	13.811
Resultaat voor belastingen		20.974	5.300	325.397
Vennootschapsbelasting	2.6.13	-	-	-
Resultaat na belastingen		20.974	5.300	325.397

Resultaatbestemming

Het voorstel is om het resultaat ten gunste te laten komen van het eigen vermogen.

2.3 Kasstroomoverzicht 2016

(Bedragen in €)	2016	2015
Bedrijfsresultaat	14.677	311.586
Aanpassingen voor:		
Afschrijvingen	1.015.346	1.078.430
Vorzieningen	81.573	116.248
Veranderingen in werkkapitaal:		
Vorderingen	39.851	172.718
Kortlopende schulden	281.002	-278.770
	320.853	-106.052
<i>Kasstroom uit bedrijfsoperaties</i>	<i>1.432.449</i>	<i>1.400.212</i>
Ontvangen interest	13.292	13.812
Kasstroom uit operationele activiteiten	1.445.741	1.414.024
Investeringsactiviteiten		
Investerings vaste activa	-230.841	-249.971
Desinvesterings vaste activa	-	135.447
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	-230.841	-114.524
Mutatie liquide middelen	1.214.900	1.299.500
Toelichting op de geldmiddelen		
Liquide middelen op 1 januari 2016	5.291.626	3.992.126
Mutatie liquide middelen	1.214.900	1.299.500
Liquide middelen 31 december 2016	6.506.526	5.291.626

2.4

Toelichting staat van baten en lasten

Algemeen

Het jaar 2016 wordt afgesloten met een positief saldo van € 20.974. Dit resultaat is volledig in lijn met de begroting.

2.4.1 Subsidieopbrengsten

De in de staat van baten en lasten opgenomen opbrengst betreft alleen het gerealiseerde deel van de toegezegde subsidiebedragen. Voor een aantal activiteiten is de door gemeenten beschikbaar gestelde subsidie niet volledig aangewend en wordt deze subsidie als niet gerealiseerd beschouwd. Eventuele onderbesteding op de subsidieverleningen is in de jaarrekening verwerkt als schuld. Dit voor zover de bevoorschotting tot een hoger niveau dan de toezegging heeft plaatsgevonden. In paragraaf 2.5.5 van dit verslag is een nadere specificatie opgenomen van de wijze waarop de subsidie in de jaarrekening is verwerkt. De subsidies 2016 zijn nog niet vastgesteld.

Gemeentelijke subsidies	2016	Begroting 2016	2015
Albrandswaard	651.623	652.500	650.781
Barendrecht	1.312.623	1.328.500	1.282.973
Brielle	413.367	419.200	392.806
Goeree-Overflakkee	1.385.775	1.363.300	1.384.765
Hellevoetsluis	868.091	870.800	901.581
Krimpen aan den IJssel	846.771	849.400	846.877
Lansingerland	1.798.761	1.814.600	1.770.252
Maassluis	853.504	803.400	759.552
Nissewaard	2.099.561	2.139.000	2.096.688
Ridderkerk	1.115.314	1.128.300	1.110.045
Rotterdam	26.116.733	26.691.900	25.649.525
Schiedam	1.799.453	1.799.100	1.795.616
Vlaardingenv	2.066.791	2.091.000	2.053.294
Westvoorne	283.452	283.700	280.128
GR Jeugdhulp Rijnmond	1.925.650	2.374.500	1.875.834
	43.537.469	44.609.200	42.850.717

Personele subsidies

De subsidie is een tegemoetkoming voor het opleiden van basisartsen en consultatiebureau-artsen tot jeugdarts en arts M&G (maatschappij en gezondheid) en een tegemoetkoming in de kosten voor het begeleiden van stagiaires.

	2016	Begroting 2016	2015
Personele subsidies	641.125	693.000	594.005
Personele subsidies	641.125	693.000	594.005
Totaal subsidieopbrengsten	44.178.594	45.302.200	43.345.722

2.4.2 Opbrengsten RIVM

Onder deze post zijn de vergoedingen verantwoord voor het RVP en de hieprikscreening die in opdracht van het RIVM worden uitgevoerd.

2.4.3 Overige opbrengsten

De hogere opbrengst ten opzichte van de begroting is met name het gevolg van extra huurinkomsten voor bedrijfsruimtes in de gemeente Rotterdam. Deze extra opbrengst is onderdeel van de reguliere subsidie en wordt verrekend met de bruto huisvestingslasten. Daarnaast is er meer aan aanvullende opdrachten in rekening gebracht dan geraamd. Het gaat met name om vergoedingen voor het uitlenen van personeel aan andere organisaties. De post overige opbrengsten betreft voornamelijk inkomsten uit extra JGZ-opdrachten zoals de uitvoering van het basispakket JGZ in asielzoekerscentra en bijdragen aan academische onderzoeken.

	2016	Begroting 2016	2015
Gebruiksvergoeding bedrijfsruimtes	679.661	428.800	594.547
Uitgeleend personeel	154.321	-	216.945
Overige opbrengsten	285.446	275.000	269.492
Totaal	1.119.428	703.800	1.080.984

2.4.4 Lonen en salarissen

In 2016 zijn gemiddeld 547 fte in dienst geweest van CJG Rijnmond. Door een ongunstige spreiding van reguliere schoolvakanties in 2016 is het aantal niet opgenomen verlofuren gestegen. De dotatie aan de benodigde voorziening is hier een direct gevolg van. De gemiddelde kosten per fte zijn in lijn met de begroting.

	2016	Begroting 2016	2015
Salaris	24.243.102	24.371.600	23.402.458
Eindejaaruiterkering	1.427.185	1.467.300	1.393.405
Vakantiebijslag	1.917.080	1.956.600	1.869.992
Dotatie verplichting verlofuren	271.176	-	91.358
Mutatie voorziening jubileumuitkering	27.563	-	49.758
Overig	4.342	15.000	82.606
	27.890.448	27.810.500	26.889.577
Ontvangen zwangerschapsgelden	-579.217	-	-336.123
Totaal	27.311.231	27.810.500	26.553.454

Wet normering topinkomens (WNT)

Naam/functie	Van	Tot	Beloning	Belaste vaste en variabele onkostenvergoeding	Voorzieningen t.b.v. beloningen betaalbaar op termijn	Totaal bezoldiging	Toepasselijk WNT maximum op jaarbasis
J.J.H. Butselaar vz. Raad van Bestuur	01-2016	12-2016	133.745	4.681	10.780	149.206	179.000
P.G. Stenger lid Raad van Bestuur	01-2016	12-2016	120.854	-	10.754	131.608	179.000
A. van Nes vz. Raad van Toezicht	01-2016	12-2016	8.265	-	-	8.265	26.850
E. Hisgen lid Raad van Toezicht	01-2016	12-2016	5.785	-	-	5.785	17.900
M.K. Visser lid Raad van Toezicht	01-2016	12-2016	5.785	-	-	5.785	17.900
C.D.M. Gill'ard lid Raad van Toezicht	01-2016	09-2016	-	-	-	-	17.900
J. Gebben lid Raad van Toezicht	09-2016	12-2016	1.928	-	-	1.928	17.900
			276.362	4.681	21.534	302.577	456.450

Er zijn geen uitkeringen toegekend aan topfunctionarissen wegens beëindiging van het dienstverband. Bovenstaande bedragen zijn verantwoord binnen de daarvoor geldende rubrieken in de staat van baten en lasten.

2.4.5 Sociale lasten en pensioenlasten

	2016	Begroting 2016	2015
Sociale lasten	4.296.264	4.269.400	4.123.040
Pensioenlasten	2.618.807	2.756.000	2.582.192
Totaal	6.915.071	7.025.400	6.705.232

2.4.6 Overige personeelskosten

De lagere kosten van bijeenkomsten en activiteiten is het gevolg van uitstel van de geplande medewerkersbijeenkomst in 2016. De overschrijding op opleidingskosten is het gevolg van extra activiteiten gericht op de deskundigheid van professionals, onder andere op het gebied van nieuwe JGZ-richtlijnen en digitale vaardigheden.

	2016	Begroting 2016	2015
Reis- en verblijfkosten	662.378	630.200	647.669
Opleidingen	579.211	491.600	487.004
Werving en selectie	51.645	55.500	22.767
Arbokosten	104.313	132.400	89.019
Bijeenkomsten en activiteiten	129.387	192.000	120.390
Overige	59.633	130.800	51.231
Totaal	1.586.567	1.632.500	1.418.080

2.4.7 Extern personeel

De overschrijding op de inhuur van zorgprofessionals wordt gecompenseerd door aanvullende subsidieopbrengsten en lagere kosten van eigen personeel. Het overig extern personeel betreft voornamelijk vervanging van ondersteunende functies bij ziekte en inhuur ten behoeve van projecten.

	2016	Begroting 2016	2015
Zorgprofessionals	233.912	150.000	127.231
Overig extern personeel	530.879	577.200	634.343
Totaal	764.791	727.200	761.574

2.4.8 Afschrijvingen

Door de zeer beperkte investeringsomvang en een aantal versnelde afschrijvingen de afgelopen jaren zijn de kosten lager dan begroot. In de afschrijvingen is € 116.850 versneld afgeschreven op software voor het Digitaal Dossier JGZ.

	2016	Begroting 2016	2015
Software (IVA)	387.018	342.000	405.695
Verbouwingen	169.732	178.100	211.822
Inventaris	178.809	148.000	185.878
ICT	279.787	408.000	410.482
Totaal	1.015.346	1.076.100	1.213.877

2.4.9 Huisvestingskosten

Huisvesting wordt afgerekend op basis van werkelijke kosten. Eventuele meer- of lagere kosten worden, onder aftrek van eventuele onderverhuur aan derden, met de desbetreffende gemeente verrekend. De lagere huur- en servicekosten zijn het gevolg van meerdere locatie-wijzigingen in verschillende gemeenten, de overschrijding op de onderhoudskosten is hier een direct gevolg van.

	2016	Begroting 2016	2015
Huur en service	4.170.805	4.491.800	4.219.445
Schoonmaak	540.765	529.600	507.430
Beveiliging & bewaking	94.738	75.400	144.783
Onderhoud	215.603	112.000	196.861
Verhuiskosten	19.612	15.000	21.449
Overig	143.286	159.700	177.764
Totaal	5.184.809	5.383.500	5.267.732

2.4.10 Automatisering

De totale kosten voor automatisering zijn overeenkomstig de begroting. De onder ICT-Infrastructuur verantwoorde kosten zijn kosten voor huur van netwerkverbindingen, huur van laptops en overige algemene ICT-gerelateerde kosten. Onder de post overige applicaties zijn software-kosten opgenomen voor het gebruik van *Jij en je gezondheid*; een digitale methode om de sociaal-medische en sociaal-emotionele ontwikkeling van jongeren in kaart te brengen. De lagere kosten voor kopieerapparaten zijn het gevolg van een gunstige overeenkomst waarbij kopieerapparatuur meer flexibel kan worden ingezet en wordt gestuurd op minder printen en kopiëren.

	2016	Begroting 2016	2015
ICT Infrastructuur algemeen	757.302	698.500	882.505
Digitaal dossier JGZ (Kidos)	627.637	575.000	548.699
TOP	235.881	270.000	163.092
Personeels- & salarisadministratie	64.179	70.000	67.758
Kwaliteitshandboek	10.225	10.000	17.670
Financiële administratie	22.819	19.000	16.620
Tijdregistratie	20.506	25.000	21.505
Overige applicaties	441.852	360.000	248.331
Devices - ICT middelen	90.275	139.500	147.085
Telecommunicatie	382.110	399.000	422.212
Kopieerapparatuur	137.057	198.000	190.559
Totaal	2.789.843	2.764.000	2.726.036

2.4.11 Overige kosten

De overschrijding communicatiekosten laat zich onder andere verklaren door extra inzet ten behoeve van het toegankelijker maken van de websites voor tablets en smartphones, het bereiken van klanten via social media en het ontwerp van het CJG Ouderportaal. Een deel van deze activiteiten is uitgevoerd in het kader van aanvullende opdrachten. De overschrijding op tolkendiensten wordt verrekend met extra subsidieopbrengsten.

	2016	Begroting 2016	2015
Dienstverlening derden	268.744	259.500	264.420
Kantoor- en kantinebenodigdheden	167.317	179.700	153.054
Drukwerk/folders	211.640	209.800	218.944
Accountancy en advies	243.064	207.500	231.748
Verzending	220.383	207.800	213.390
Communicatie	308.546	222.500	248.633
Verzekeringspremies	59.220	58.800	50.109
Lidmaatschappen en contributies	19.254	20.000	13.872
Medische verpleegartikelen	110.873	100.000	112.450
Tokendiensten	80.157	50.000	71.898
Overig algemene kosten	229.071	248.000	249.337
Totaal	1.918.269	1.763.600	1.827.855

2.4.12 Financiële baten en lasten

Onder deze baten zijn de rentebaten op de bij ING gestalde banktegoeden opgenomen.

2.4.13 Vennootschapsbelasting

De beoordeling van de verplichting tot het afdragen van vennootschapsverplichting is op het moment van opstellen van de jaarrekening nog in behandeling van de Belastingdienst. In afwachting van de uitspraak is het standpunt gehanteerd dat CJG Rijnmond niet belastingplichtig is voor de uitgevoerde activiteiten.

3

Overige gegevens

Deloitte Accountants B.V.
Wilhelminakade 1
3072 AP Rotterdam
Postbus 2031
3000 CA Rotterdam
Nederland

Tel: 088 288 2888
Fax: 088 288 9830
www.deloitte.nl

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de raad van toezicht van Stichting CJG Rijnmond

VERKLARING OVER DE IN HET FINANCIËEL VERSLAG OPGENOMEN JAARREKENING 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van Stichting CJG Rijnmond te Rotterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit financieel verslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting CJG Rijnmond op 31 december 2016 en van het resultaat over 2016 in overeenstemming met RJ 640 Organisaties zonder winststreven en de bepalingen van en krachtens de WNT.

De jaarrekening bestaat uit:

1. De balans per 31 december 2016 voor resultaatbestemming
2. De staat van baten en lasten over 2016
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2016 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening".

Wij zijn onafhankelijk van Stichting CJG Rijnmond zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

VERKLARING OVER DE IN HET FINANCIËEL VERSLAG OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het financieel verslag andere informatie, die bestaat uit:

- Het jaarverslag
- De overige gegevens

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat
- Alle informatie bevat die op grond van RJ 640 organisaties zonder winststreven is vereist

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in RJ 640 organisaties zonder winststreven en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Naast de controleverklaring bij de jaarrekening, geven wij tevens diverse controleverklaringen en assurance-rapportages af ten behoeve van uw subsidieverstrekkers. Wij stellen bij deze controles en onderzoeken vast dat voldaan is aan de van toepassing zijnde subsidievoorwaarden. Deze controles en onderzoeken zijn gelijktijdig met de jaarrekeningcontrole uitgevoerd en afgerond. Vanuit deze controles en onderzoeken volgen geen bevindingen die invloed hebben op de strekking van de controleverklaring bij de jaarrekening 2016.

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag en de overige gegevens, in overeenstemming met RJ 640 organisaties zonder winststreven.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van de raad van bestuur voor de jaarrekening

De raad van bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met RJ 640 organisaties zonder winststreven. In dit kader is de raad van bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de raad van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de raad van bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de raad van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de raad van bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De raad van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

2017.011884/MdV - 2

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het controleprotocol WNT, de ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de raad van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door de raad van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

2017.011884/MdV - 3

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Rotterdam, 9 maart 2017

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: drs. J.A. Walhout RA

2017.011884/MdV - 4

3.2 Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen gebeurtenissen voorgedaan die van invloed zijn op de jaarrekening 2016.

